

Плас-
тични
иску-
ства.

Тонич-
ни ис-
куства.

турата и живописъта творятъ прѣдмети отъ видимъ, осезаванъ материялъ — камъкъ и бои. Тѣ съставятъ първата група искусства и се наричатъ *пластични*, или *образни*, т. е. искусства съ видими, осезавани форми. Вторитѣ двѣ — *музиката* и *поезията*, изразяватъ идеята съ материялъ, който се слуша и схваща само съ въображение, чувство, т. е. служатъ си съ звукове и думи. Тѣ се наричатъ *тонични*. Пластичнитѣ дѣйствуватъ на зрѣнието, прѣдставяватъ идеята въ пространство и донѣкъдѣ съотвѣтствуватъ на описанието, което изобразява прѣдмета само въ единъ моментъ; тоничнитѣ дѣйствуватъ на слуха, прѣдставяватъ идеята въ врѣме, т. е. въ цѣлъ редъ моменти, въ нейното развитие, история, и съотвѣтствуватъ, така да се каже, на повѣствуванieto. Първитѣ наричатъ още и *обективни*, защото съ нищо не напомнятъ художника, който се изказва само въ избора на сюжета, въ разнитѣ очертѣ, бои и сѣнки и въ общия характеръ на произведението; вторитѣ — *субективни*, защото въ тѣхъ личи много повече личността на самия авторъ, т. е. неговитѣ чувства, мисли и отношения къмъ идеала.

Область
на
искус-
ството.

Пластичнитѣ искусства донѣкъдѣ сж по-прости, по-достъпни за разбиране, или, така да се каже, по-осезателни и по-видими. Тѣ сж се развили най-много въ древния езически миръ, който е по-материаленъ. Тоничнитѣ, като по-духовни, развили сж се въ новия, духовно-християнския миръ. Всѣко искусство има свой особенъ *кръгъ идеи*, които най-добрѣ изразява. Тоя кръгъ идеи съставява *область на искусството*.

Поезията, нейната областъ и високо значение.

Поезията е изразителка на идея въ пълно значение на думата. Тя, по областъта на обгръщанитѣ отъ нея идеи, е най-обширно и опрѣдѣлено искусство, ала, по образностъ и релефностъ, отстъпва донѣкъдѣ на пластичнитѣ искусства. Тя, напримѣръ, не може да ни даде истинско понятие за хубостъта на лицето друго-яче, освѣнъ да прѣдстави впечатлението, което то произвежда на другитѣ; (вижъ «Граници между живописъта и поезията,» Христоматия томъ I); тя така сжщо твърдѣ малко може да ни запознае, напримѣръ, съ нѣкой ландшафтъ. Съ една дума, пластичнитѣ искусства много по-добрѣ изобразяватъ всичко видимо, защото тѣ изтъкватъ прѣдмета прѣдъ нашитѣ очи, изтъкватъ го изведнѣжъ въ всичката му цѣлостъ. Съвсѣмъ друго е поезията: тя изобразява прѣдмета по части,